

Come On Labels

Novo EU označavanje energetske učinkovitosti kućanskih uređaja

Nazive projekta:

Common appliance policy – All for one, One for all – Energy Labels

Kratki naziv: **Come On Labels**

Pod pokroviteljstvom programa:

Intelligent Energy Europe (IEE)

ELMA KURTALJ d.o.o.
Vitezićeva 1a, Zagreb
tel: +385 1 303-5555,
fax: +385 1 303-5599
e-mail: elma@elma.hr
web: www.elma.hr

Partneri

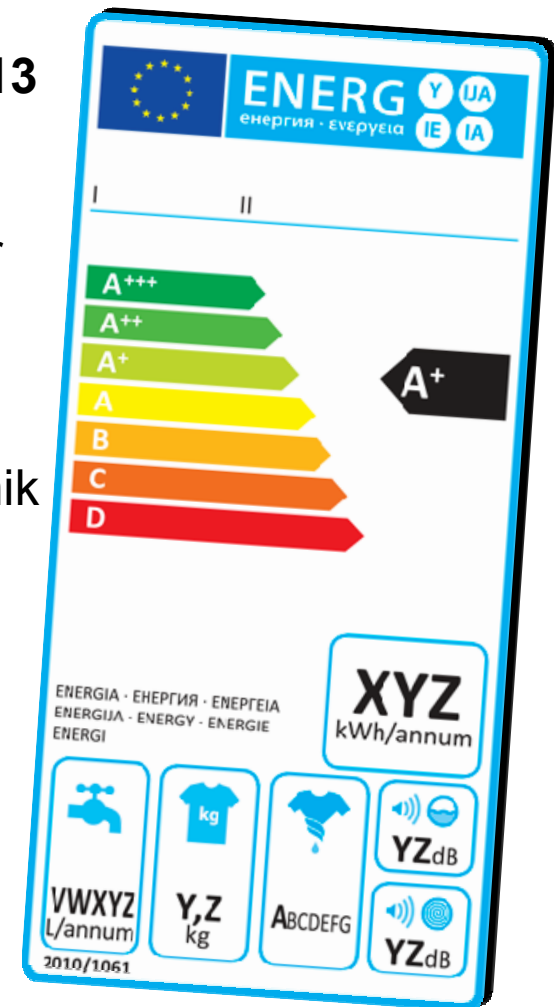
- Koordinirano od SEVEEn-a, The Energy Efficiency Center, **Czech Republic**
- Aktivan u 13 država: Öko-Institut – **Njemačka**, Austrian Energy Agency – **Austrija**, KAPE – **Poljska**, Ekodoma – **Latvija**, ABEA – **Belgija**, CRES – **Grčka**, ESCAN – **Španjolska**, ENEA – **Italija**, Elma Kurtalj – **Hrvatska**, SWEA – **Engleska**, Projects in Motion – **Malta**, Quercus – **Portugal**.

ELMA KURTALJ d.o.o.
Vitezićeva 1a, Zagreb
tel: +385 1 303-5555,
fax: +385 1 303-5599
e-mail: elma@elma.hr
web: www.elma.hr

- **Vrijem trajanja projekta: prosinca 2010 – svibnja 2013**
- 19. svibnja 2010. Europski parlament usvaja novi okvir **Direktive 2010/30/EU** (izmjena 92/75/EEC)
- Direktiva stupa na snagu 19. lipnja 2010.
- U Hrvatskoj 7.rujna 2011. godine donesen novi Pravilnik o označavanju kućanskih uređaj (NN101/2011)
- Primjenjuje se od 30.studenog 2011.

Cilj projekta

- **Povećanje prepoznatljivosti i vjerodostojnost energetske oznake**
- **Unaprijeđenje tržišta za energetske označene proizvode**
- **Ispravne informacije na oznakama**
- **Ispravno postavljanje energetskih oznaka na uređajima u prodavaonicama**
- **Organizacija promidžbenih aktivnosti usmjerenih na krajnjeg korisnika**

Glavne značajke nove oznake

- Postupno uvođenje + znakova
- U načelu samo 7 energetske razreda
- Nova metodologija izračuna
- Godišnja potrošnja energije nasuprot potrošnji po ciklusu

Prikaz nove energetske oznake

- Energetska učinkovitost uređaja određuje se prema razredima **energetske učinkovitosti**
- Novo označavanje kućanskih uređaja zadržalo je sedam razreda energetske učinkovitosti, te su dodana nova tri razreda (A+, A++ i A+++) iznad razreda A, a ukinuti su razredi ispod D razreda.
- A+++ je energetska najučinkovitiji razred, a D najmanje učinkovit

Što znači “+” znak?

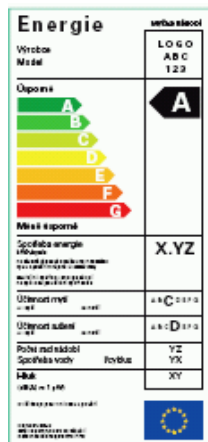
- **Rashladni uređaji:**
A+++ je 60 % efikasniji od proizvoda A razreda.
- **Perilice rublja:**
A+++ je 32 % efikasniji od A.
- **Perilice posuđa:**
A+++ je 30 % efikasniji od A.

Prednost nove energetske oznake

- Nove oznake pružaju bolji uvid u isplativost kupnje određenog tipa proizvoda
- Neutralni jezik (isti za cijelu EU)
- Pokrivena je internet prodaja, oglasi i cjenici
- Nisu potrebne nacionalne provedbe zakona.

Pregled energetske oznake

➤ Proizvodi sa “**starim**” oznakama: električne pećnice, klima uređaji, sušilice rublja, rasvjeta

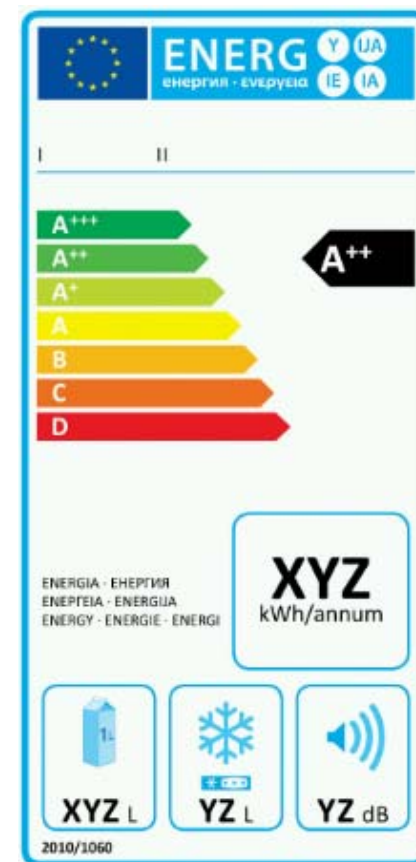
➤ Proizvodi sa “**novim**” oznakama: rashladni uređaji uključujući hladnjake za vino, perilice rublja, perilice posuđa, televizori

Razvoj energetske oznake za TV

Informacije na energetskej oznaci

- ▶ Godišnja potrošnja energije (nova oznaka) ili ciklusna (stara oznaka)
- ▶ Potrošnja vode (kod perilica rublja i posuđa)
- ▶ Buka, zapremina, razred učinkovitosti sušenja /centrifugiranja ...

Prijelaz sa stare na novu energetska oznaku – primjer: perilica rublja

Energy		Washing machine
Manufacturer Model		
More efficient		A
A		
B		
C		
D		
E		
F		
G		
Less efficient		
Energy consumption kWh/cycle <small>(based on standard tests at 60°C cotton cycle)</small>		6.95
<small>Actual energy consumption will depend on how the appliance is used</small>		
Washing performance <small>A: higher G: lower</small>	A B C D E F G	
Spin-drying performance <small>A: higher G: lower</small>	A B C D E F G	
Capacity (cotton) kg		5.0
Water consumption /		55
Noise (dB(A) re 1 pW)	Washing Spinning	5.2 7.0
<small>Further information is contained in product literature</small>		

Cycles	
60°C full load	60°C full load (3x) 60°C half load (2x) 40°C half load (2x)
Energy	
kWh/cycle	kWh/year 220 stand. cycles 60, 60 ½, 40 ½ Incl. left-on, off
Water	
litres/cycle	litres/year
Energy efficiency classes	
A – G	A+++ – D
Spin-drying performance	
A – G	A – G
Washing performance	
A – G	Not indicated

ENERG	
Y UA	IE IA
I	II
A+++	
A++	
A+	A+
A	
B	
C	
D	
XYZ kWh/annum	
VWXYZ L/annum	YZ dB
Y,Z kg	ABCDEF G
2010/XYZ	

➔ Uklonjene performanse pranja za **perilice rublja i posuđa** (minimalan zahtjev da svi modeli imaju učinak pranja razred **A**)

Ikone na oznaci za perilice posuđa

- I. ime dobavljača ili zaštitni znak
- II. dobavljačeva identifikacijska oznaka modela

 razred energetske učinkovitosti

 godišnja potrošnja energije izražena u kWh (kWh/god)

 godišnja potrošnja vode izražena u litrama (l/god)

 razred učinkovitosti sušenja (A- najviša učinkovitost, ..., G-najniža učinkovitost)

 standardni ciklus pranja – program pogodan za pranje normalno zaprljanog posuđa koji je najučinkovitiji s obzirom na kombiniranu potrošnju energije i vode

 emisija buke izražena u dB

Ikone na oznaci koje potrošači najmanje razumiju – perilice posuđa

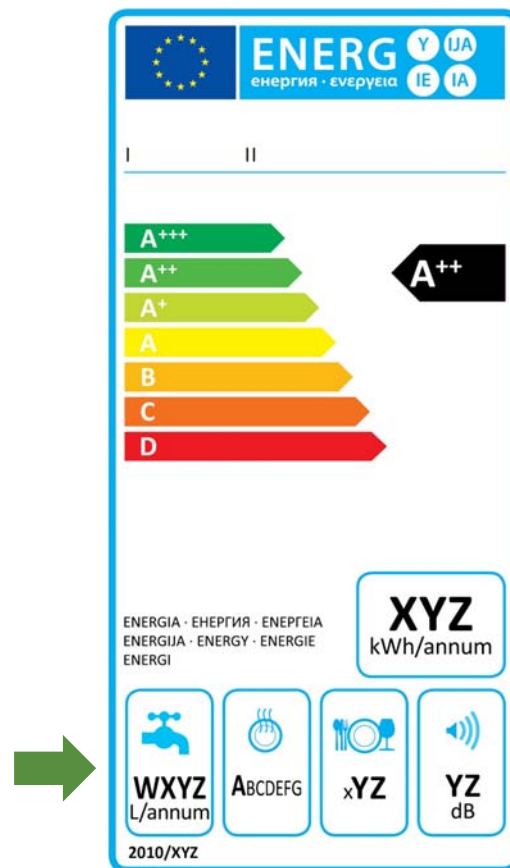
➤ Godišnja potrošnja vode u litrama (280 ciklusa)

➤ Razred učinkovitosti sušenja

➤ Kapacitet kod standardnih postavki

Ikone na oznaci za televizore

- I. ime dobavljača ili zaštitni znak
- II. dobavljačeva identifikacijska oznaka modela

- razred energetske učinkovitosti
- potrošnja električne energije u vatima kada je TV uključen
- godišnja potrošnja električne energije kada je TV uključen izražena u kWh
- dijagonala vidljivog zaslona u inčima i centimetrima
- kod TV prijemnika sa lako vidljivim prekidačem koji isključuje TV odnosno stavlja ga u „standby“ kada je stanje potrošnje energije ispod 0,01 W postavljenim u položaj isključenja, može se dodati simbol

Ikone na oznaci koje potrošači najmanje razumiju – televizijski prijemnici

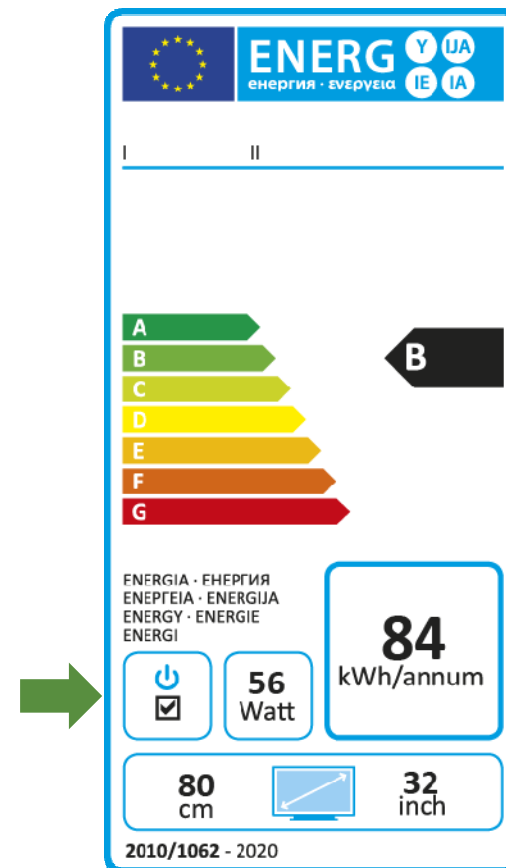
➔ Dostupan prekidač za isključivanje

➔ Potrošnja energije kada je uređaj uključen

➔ Godišnja potrošnja energije

Ikone na oznaci za Perilicu rublja

I. ime dobavljača ili zaštitni znak

II. dobavljačeva identifikacijska oznaka modela

 razred energetske učinkovitosti

 godišnja potrošnja energije izražena u kWh (kWh/god)

 godišnja potrošnja vode izražena u litrama (l/god)

 nazivni kapacitet izražen u kg, za standardni program pranja pamuka na 60 °C pri punom kapacitetu punjenja

 razred učinkovitosti centrifugiranja (A- najviša učinkovitost, ..., G- najniža učinkovitost)

 emisija buke izražena u dB pri punom kapacitetu punjenja

Ikone na oznaci koje potrošači najmanje razumiju – perilice rublja

VWXYZ
L/annum

➤ Godišnja potrošnja vode u litrama (220 ciklusa, kombinacija programa pranja)

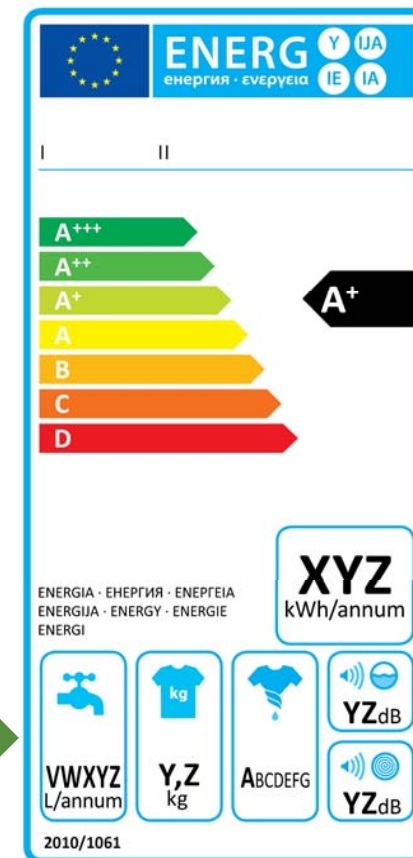
ABCDEFG

➤ Razred učinkovitosti centrifugiranja

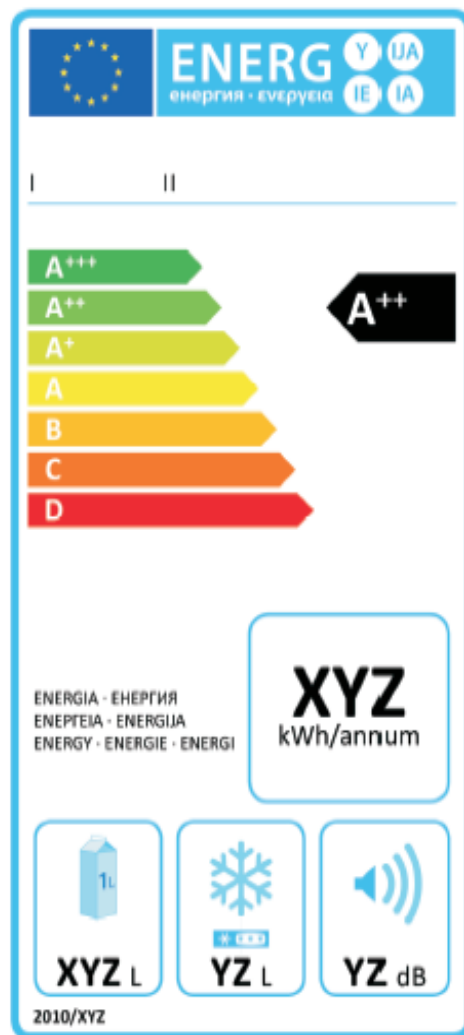

XYZ
kWh/annum

➤ Godišnja potrošnja električne energije (220 ciklusa, kombinacija programa pranja)

Ikone na oznaci za hladnjake, zamrzivače i kombinacije

- I. ime dobavljača ili zaštitni znak
- II. dobavljačeva identifikacijska oznaka modela

razred energetske učinkovitosti

godišnja potrošnja energije izražena u kWh (kWh/god)

zbroj korisnih zapremina svih odjeljaka bez zvjezdice (tj. radne temperature > -6°C)

zbroj korisnih zapremina svih odjeljaka za čuvanje zamrznute hrane označene zvjezdicom (tj. radne temperature ≤ -6°C)

emisija buke izražena u dB

Ikone na oznaci koje potrošači najmanje razumiju – rashladni uređaji

➤ Godišnja potrošnja energije, temeljena na standardnim rezultatima testiranja u 24 sata

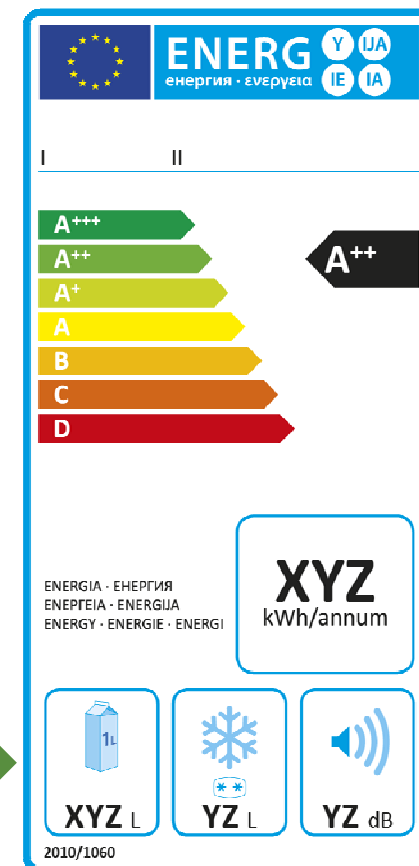
➤ Emisija buke u decibelima

➤ Ukupna zapremina svih odjeljaka za smrznutu hranu

➤ Ukupna zapremina svih odjeljaka bez odjeljaka za zamrzavanje

Faze projekta

- Zakonodavstvo usporedba s EU direktivama
- Ispitivanje kućanskih uređaja
- Pravilno označavanje uređaja u trgovini
- Promidžba - opis postojećeg stanja, praktični primjeri
- Zamjena starih kućanskih uređaja
- Međunarodna konferencija i završne preporuke

Zakonodavstvo usporedba s EU direktivama

► Izrada izvještaja o zakonodavstvu u Hrvatskoj i usporedba s EU Direktivom

► Direktivom 2010/30/EU određen je:

- izgled nove oznake (nova metodologij izračuna)
- obaveze dobavljača / proizvođača (svaki kućanski uređaj isporučiti sa oznakom)
- obaveze prodavača (pravilno postavi energetska oznaku na uređaj koji je izložen i vidljiv kupcu)
- provođenje nadzora na tržištu (Državni inspektorat)
- kazne za nepravilno označene ili deklarirane uređaje

Ispitivanje kućanskih uređaja

- ▶ **Provjera deklariranih oznaka propisanih Direktivom**
- ▶ **Ispitivanja se obavljaju u akreditiranim laboratorijima (Danska, Švedska, Njemačka i Engleska)**
- ▶ **Uspostava nacionalnih laboratorija uz potporu državne vlasti**
- ▶ **Svakih četiri godine šalje se izvještaj EU komisiji o aktivnostima**
- ▶ **Postupak ispitivanja (dva koraka)**

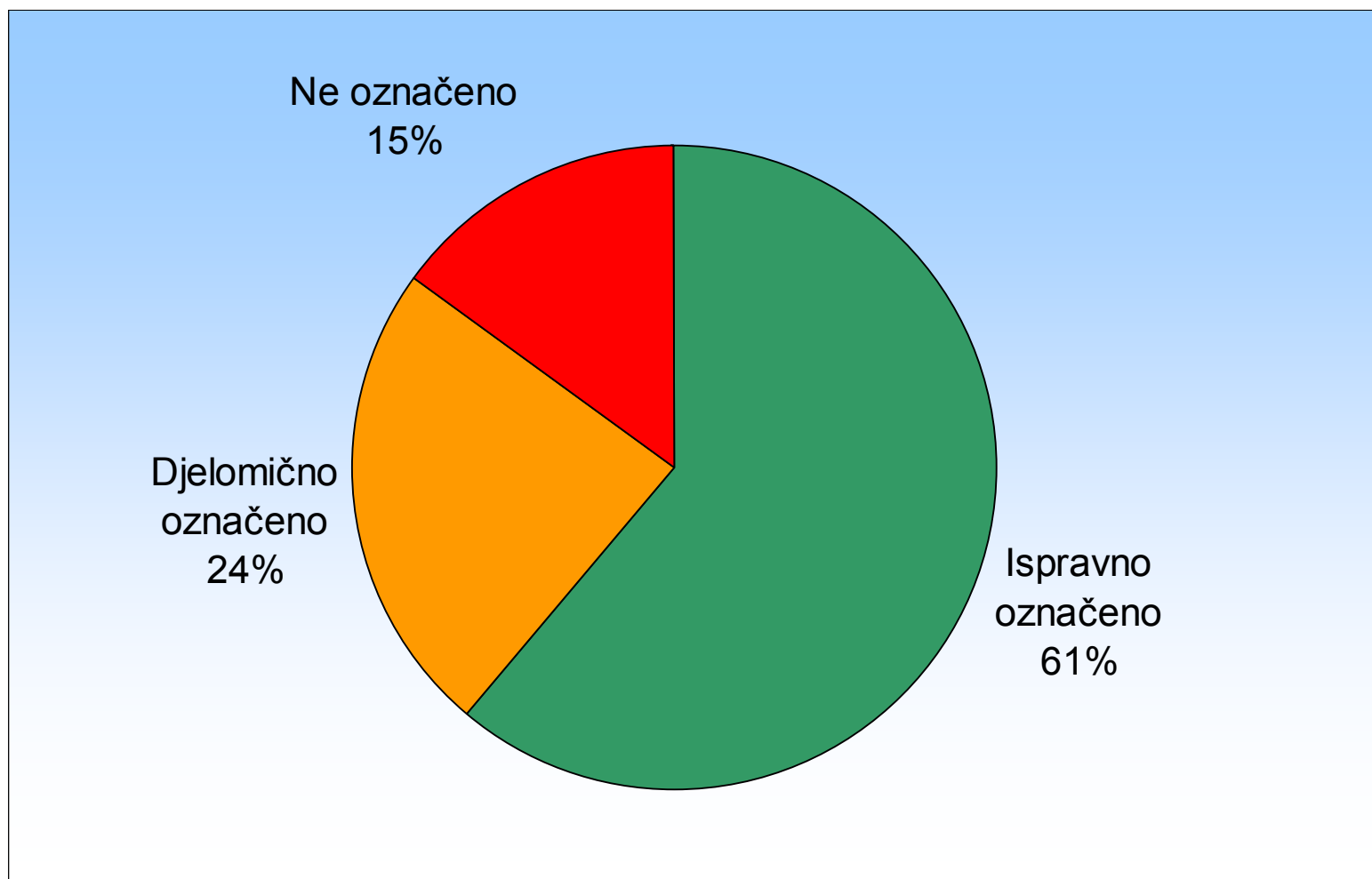
Rezultati ispitivanja u Švedskoj – dobra praksa

- 101 rashladni uređaji, 15 ih je odstupalo više od dopuštenog (14,9%)
- 19 pećnica, 2 odstupaju više od dopuštenog (10,5%)
- 28 perilice posuđa, 13 odstupa više od dopuštenog (46,4%)
- 48 strojeva za pranje rublja, 20 odstupa više od dopuštenog (41,7%)
- 14 sušilica rublja, 2 odstupaju više od dopuštenog (14,3%)

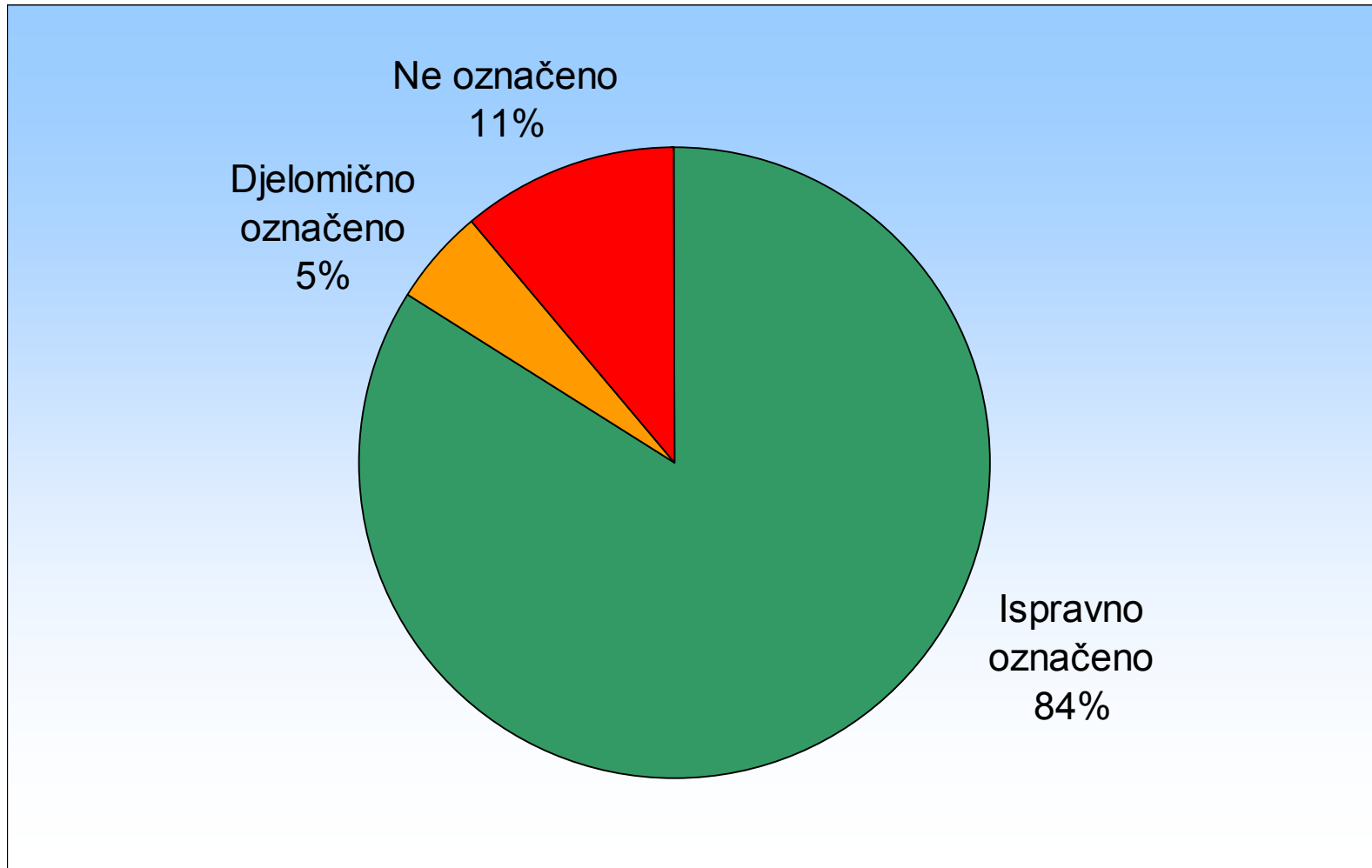
Pravilno označavanje uređaja u trgovini

- ▶ **Ispravno postavljanje su one energetske oznake koje su postavljene na jasno vidljivom mjestu (vanjskom dijelu sa prednje strane ili na vrhu kućanskog uređaja)**
- ▶ **Prisustvo oznaka na uređajima u EU trgovinama vrlo je visoko**
- ▶ **Posjet trgovinama u sklopu Come On Labels projekta**

Rezultati prvog posjeta trgovinama u Hrvatskoj

Rezultati prvog posjeta trgovinama u Portugalu

Primjeri nepravilno označenih uređaja

(Prikazane slike su uzete od partnera projekta Come On Labels od 2/2012 u trgovinama iz EU)

- ▶ Napomena: Energetske oznake moraju biti proizvedene na način da ne oštećuju uređaj i ne ostavljaju tragove

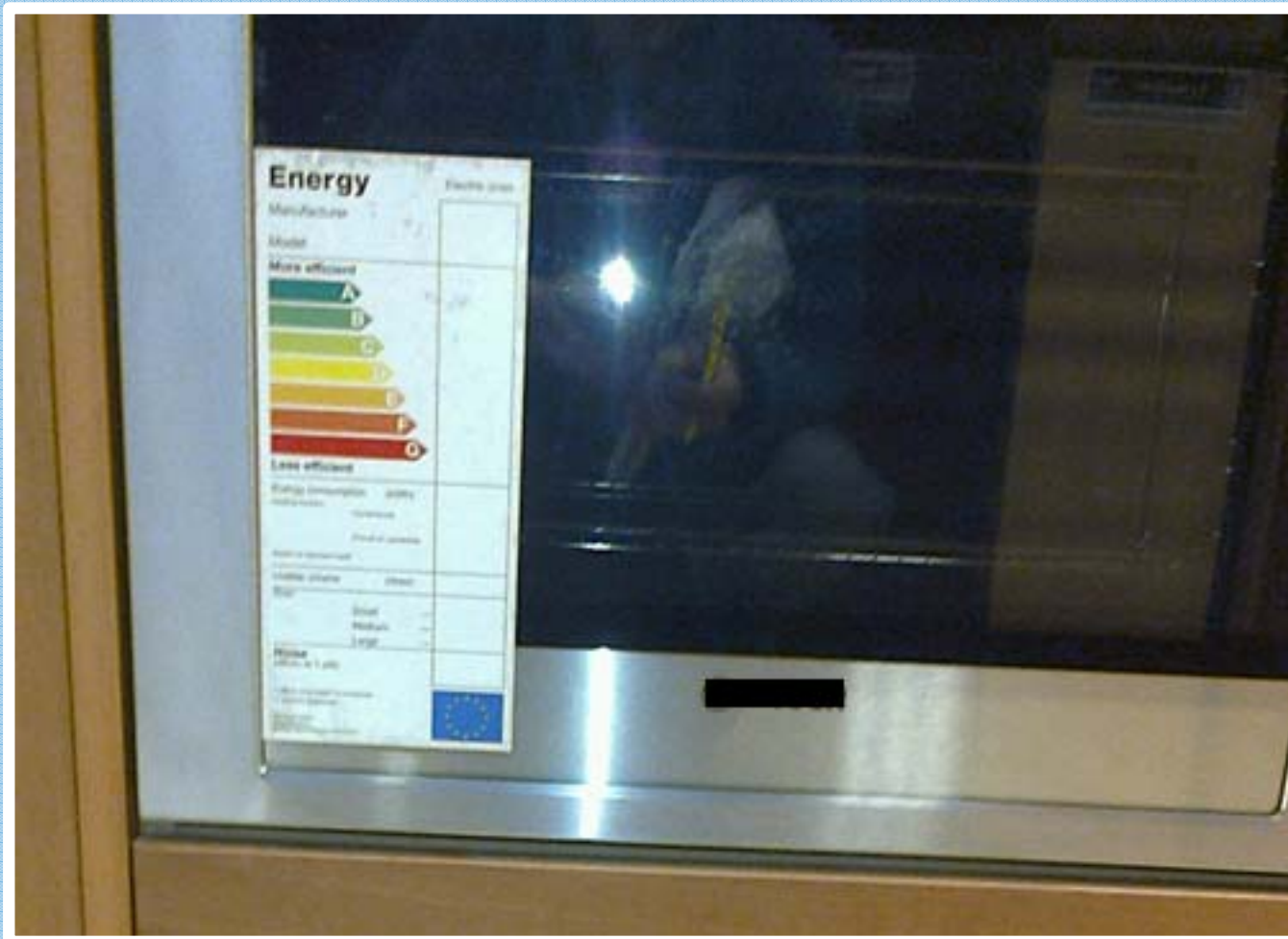
Bez ikakvih oznaka

Samo trake starih oznaka

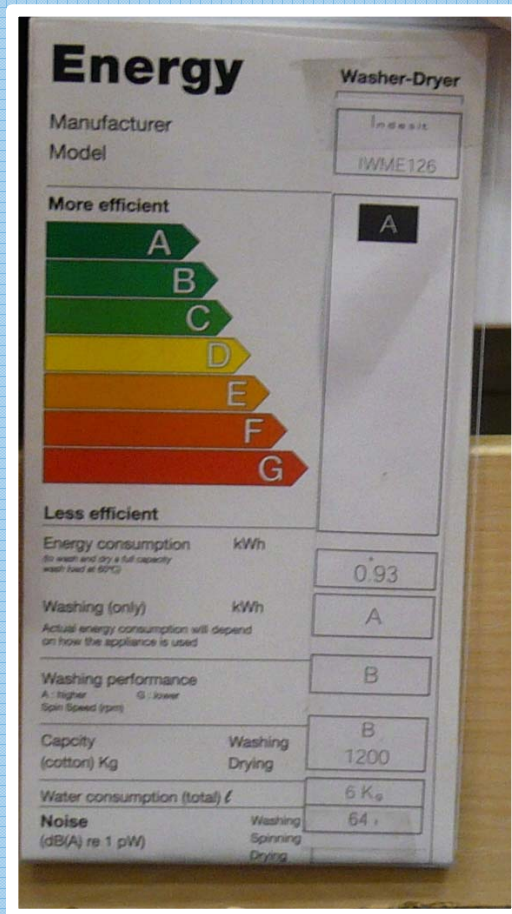
Nedostaje traka s podacima

Dvije različite trake s podacima

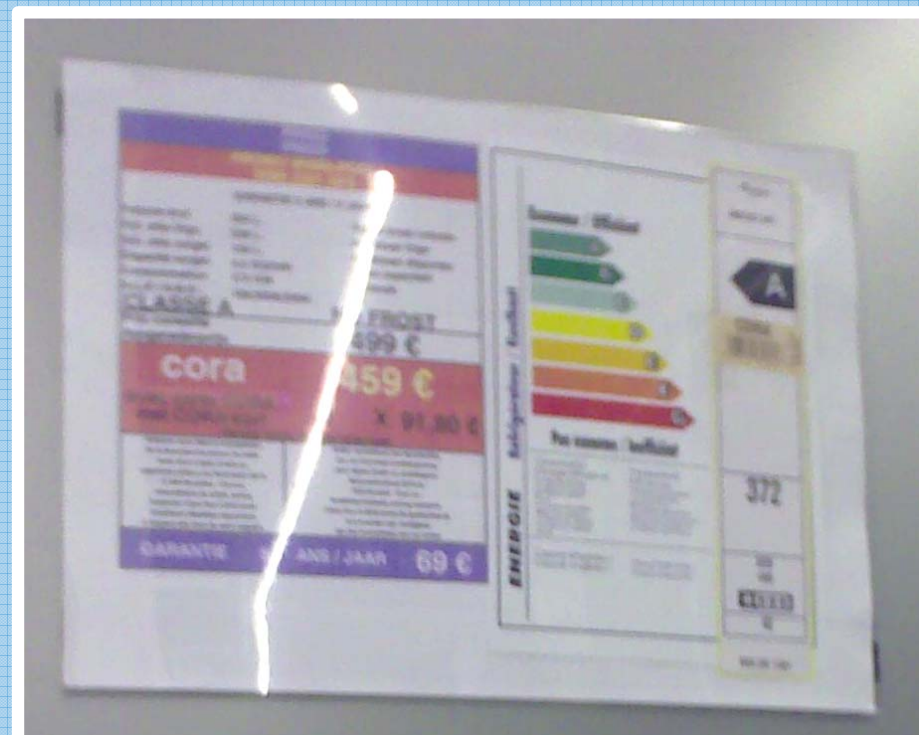
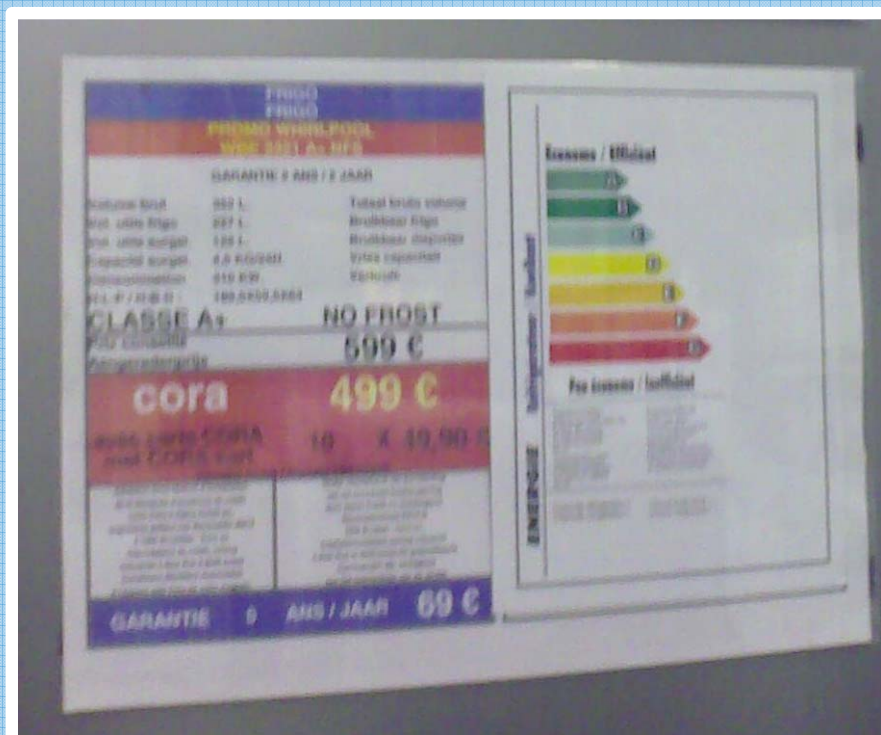

Oznake vlastite izrade...

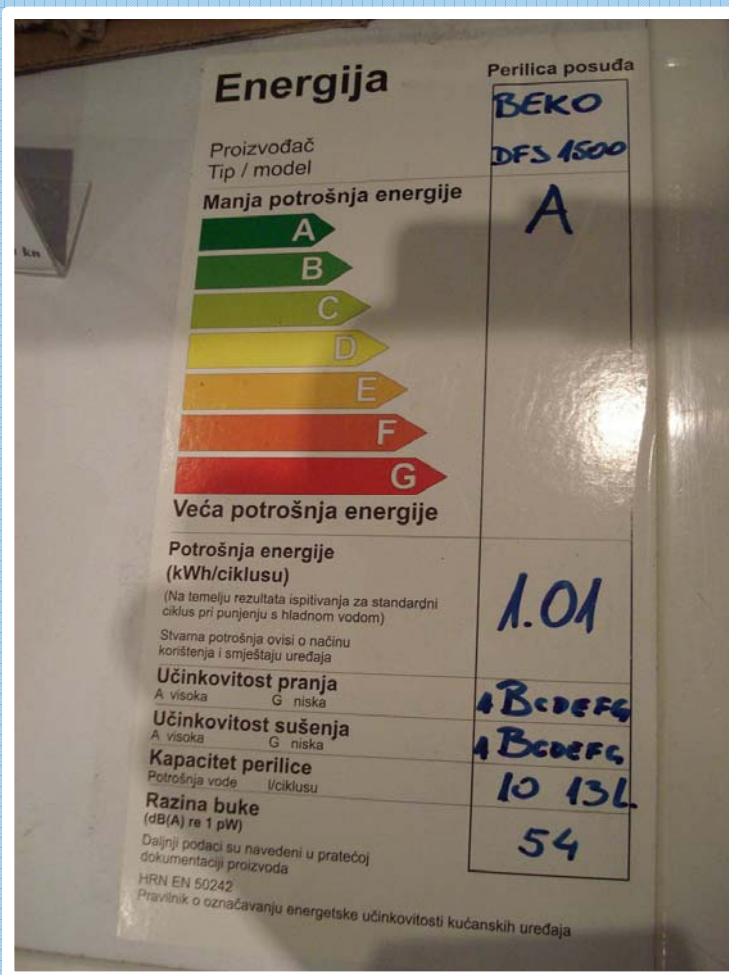
Trgovci su dužni koristiti oznake koje daje dobavljač!

U maloprodaji se ne smiju koristiti oznake kućne izrade

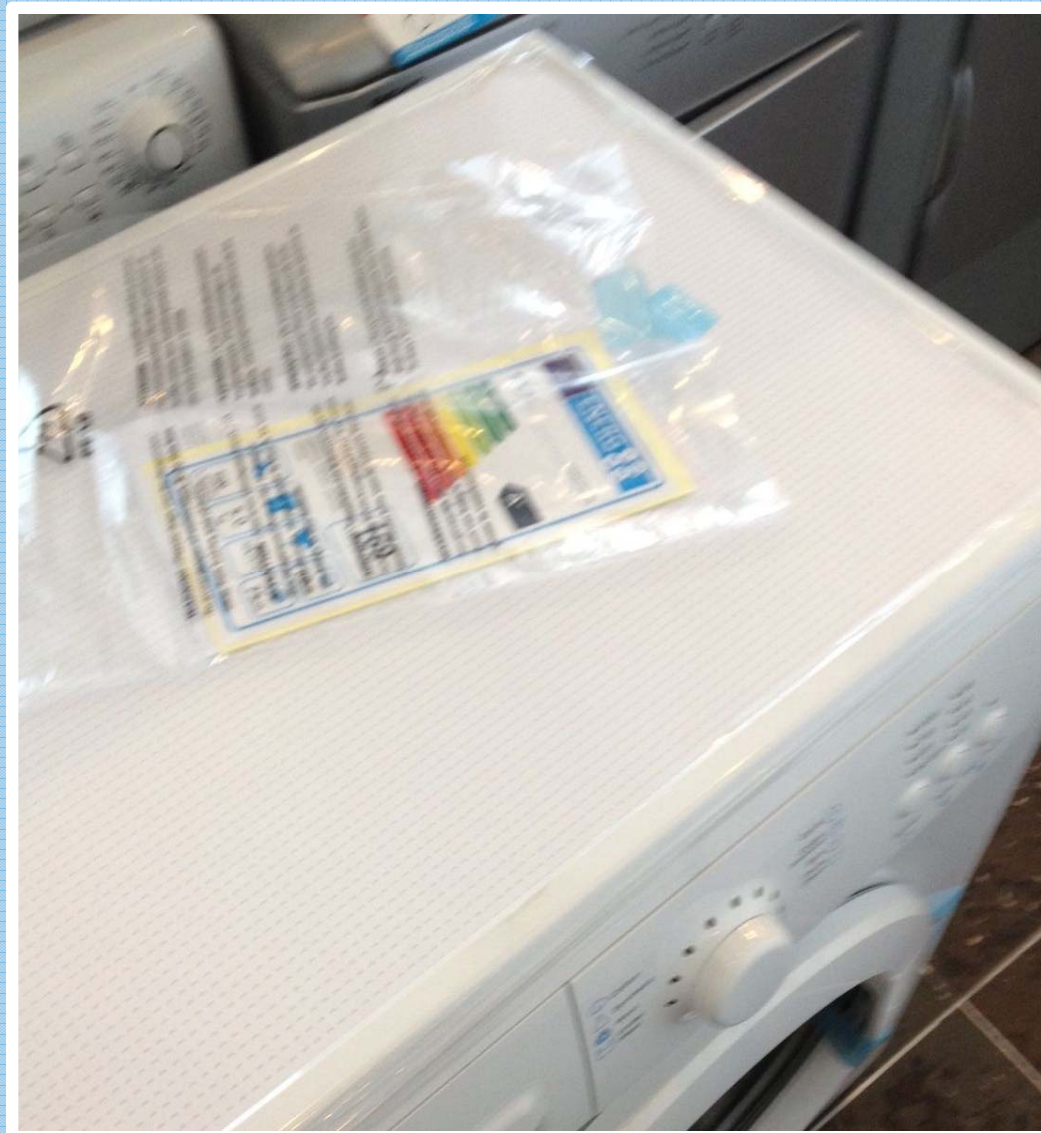

Trgovci su dužni koristiti oznake koje daje dobavljač!

Oznake vlastite izrade prodavača

**Oznake moraju
biti postavljene
na vidljivom
mjestu, na vrhu
proizvoda ili s
prednje strane**

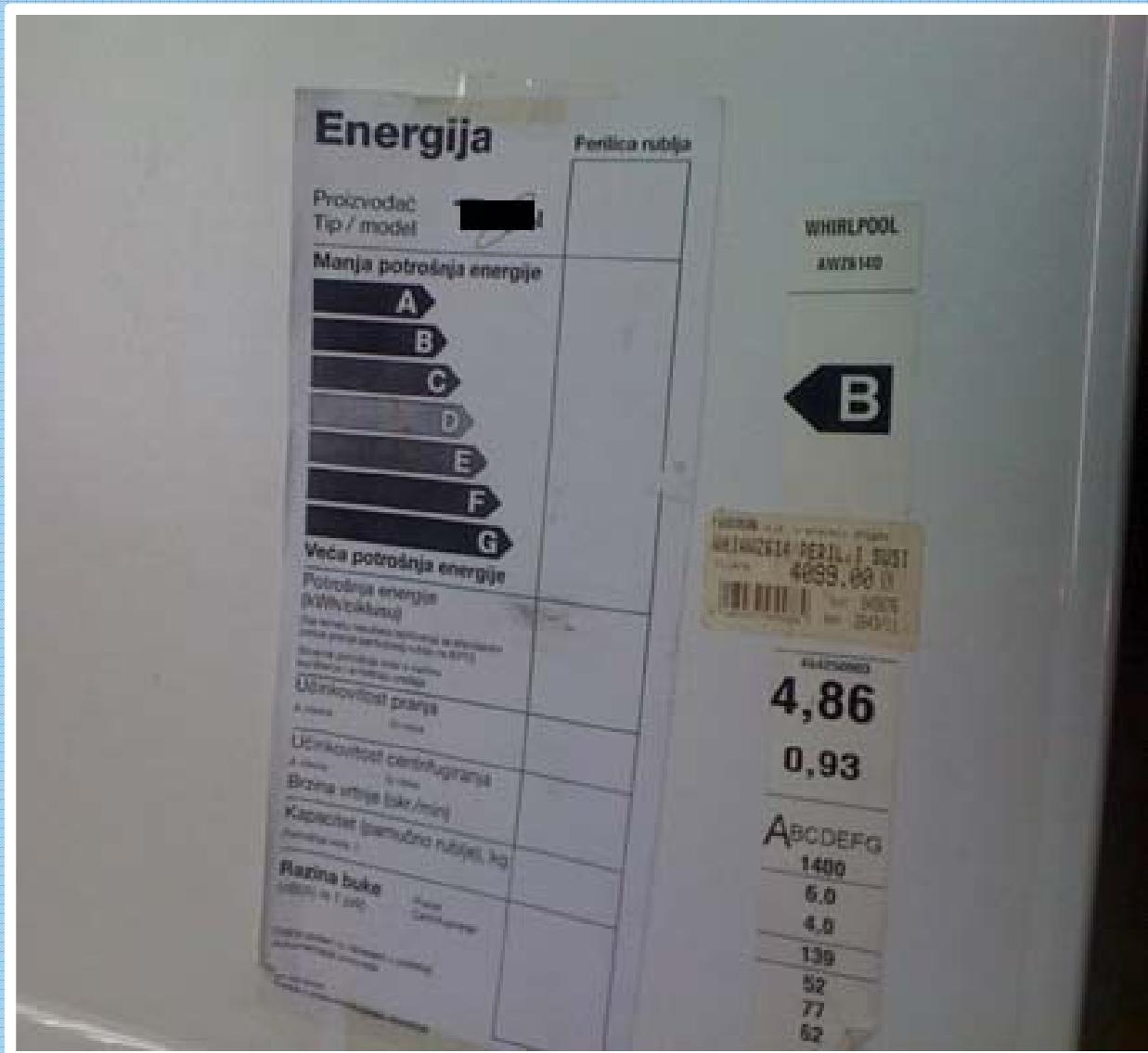

Oznake su obvezne i za proizvode koji se prodaju samo u kutiji

Napomena: Svi proizvodi izloženi u prodajnom prostoru bilo s kutijom ili bez nje, moraju nositi energetske oznake

Crno- bijela kopija izrađena u trgovini

Izvana nova, iznutra stara oznaka

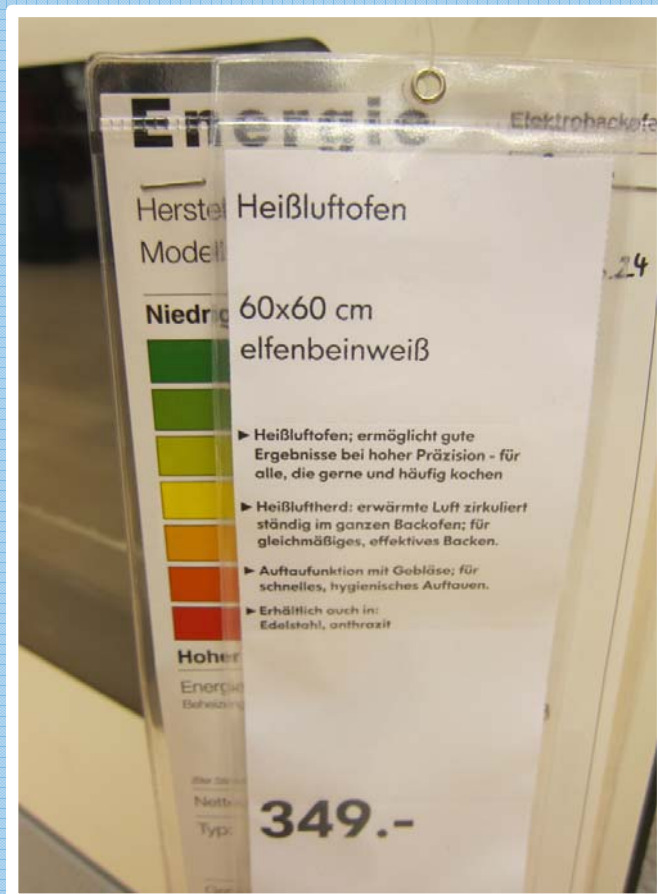
Energetska oznaku prekrivaju druge informacije

Pogrešno mjesto

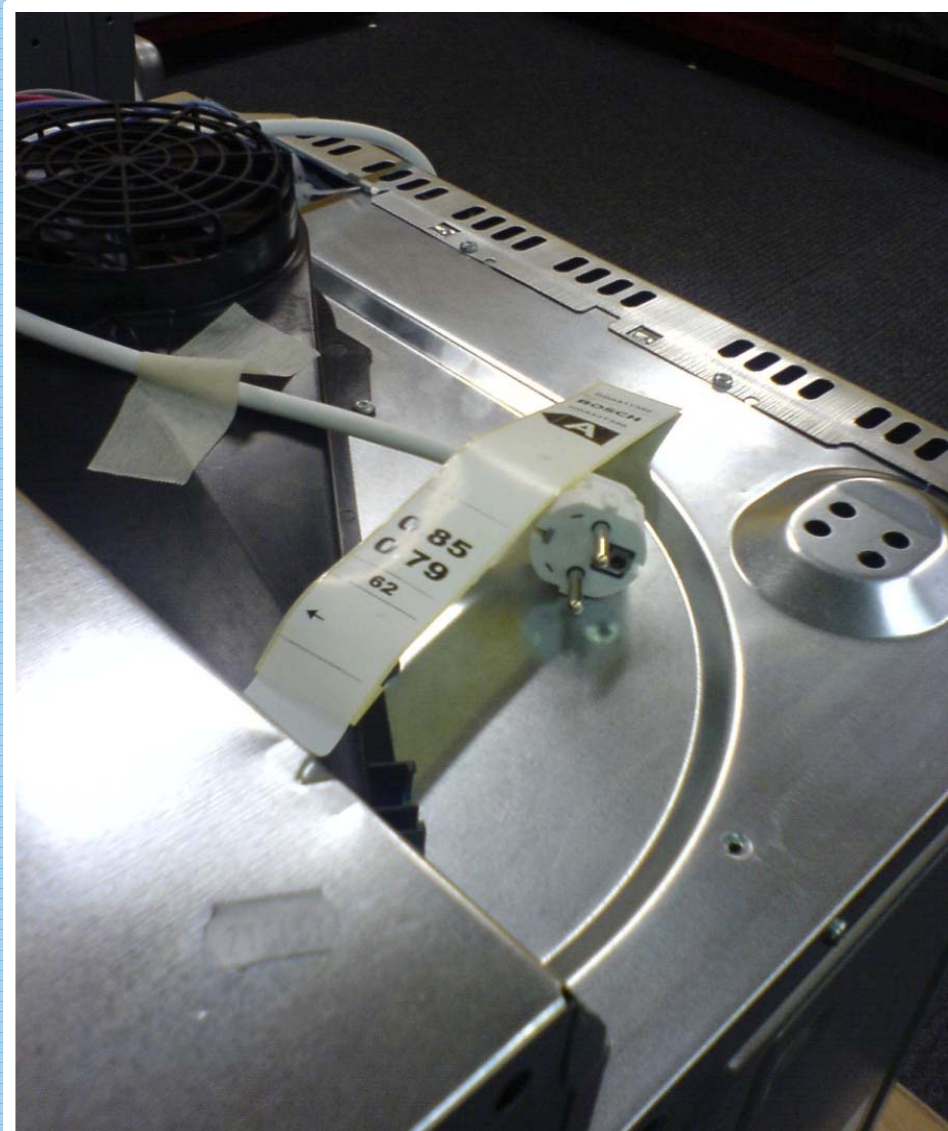
Skrivena oznaka

Potpuno skrivena oznaka (pogrešno mjesto)

Pogrešno mjesto – samo traka s podacima

Zamjena starih uređaja

- Postoji oko 188 milijuna velikih uređaja koji se koriste u domovima diljem Europe starijih od 10 godina.
- Potrošnja vode i energije takvih uređaja je nepotrebno visoka. Današnji najmoderniji hladnjaci, primjerice, trebaju 70 % manje energije nego prosječan hladnjak prije 10 godina.
- S ekološkog stajališta, razumno je zamijeniti staru opremu novim uređajem, čak i uzimanje u obzir zahtjeva za proizvodnjom i reciklažom.

Izvor: CECED, ÖkoInstitute:

http://www.ceced.org/IFEDE//easnet.dll/ExecReq/WPShowItem?eas:dat_im=010149

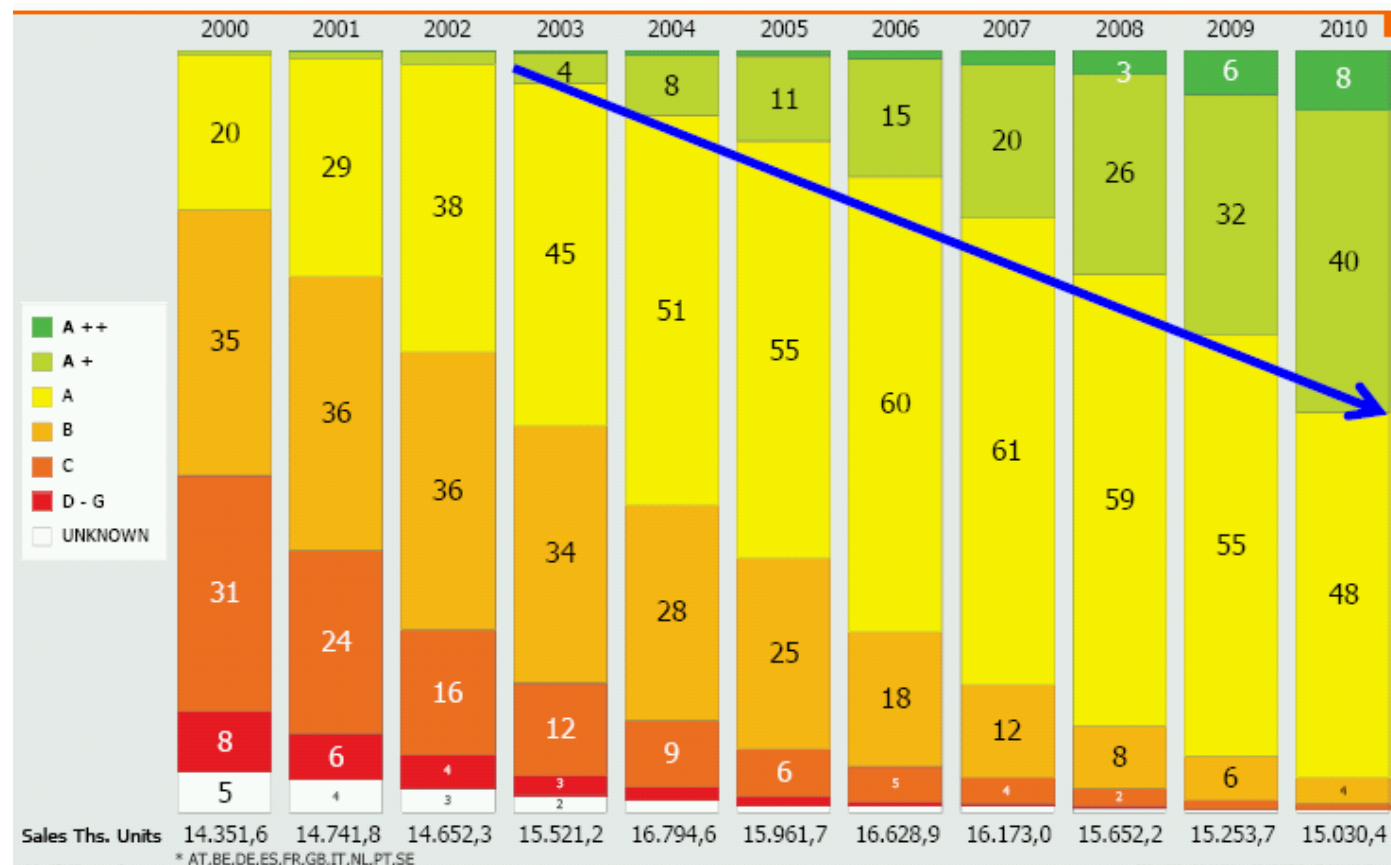
ELMA KURTALJ d.o.o.
Vitezićeva 1a, Zagreb
tel: +385 1 303-5555,
fax: +385 1 303-5599
e-mail: elma@elma.hr
web: www.elma.hr

Sljedeće faze projekta

- ▶ **Pravilno označavanje uređaja u trgovini (drugi i treći posjet)**
- ▶ **Promidžba - opis postojećeg stanja, praktični primjeri**
- ▶ **Zamjena starih kućanskih uređaja**
- ▶ **Međunarodna konferencija i završne preporuke**

Poboljšana učinkovitost uređaja po godinama (rashladni uređaji, 10 EU zemalja)

Izvor: GfK

ELMA KURTALJ d.o.o.
 Vitezićeva 1a, Zagreb
 tel: +385 1 303-5555,
 fax: +385 1 303-5599
 e-mail: elma@elma.hr
 web: www.elma.hr

Koje energetske razrede možete pronaći na tržištu?

Utjecaj Eko-dizajn zakonodavstva.

Razred A je **minimum** za:

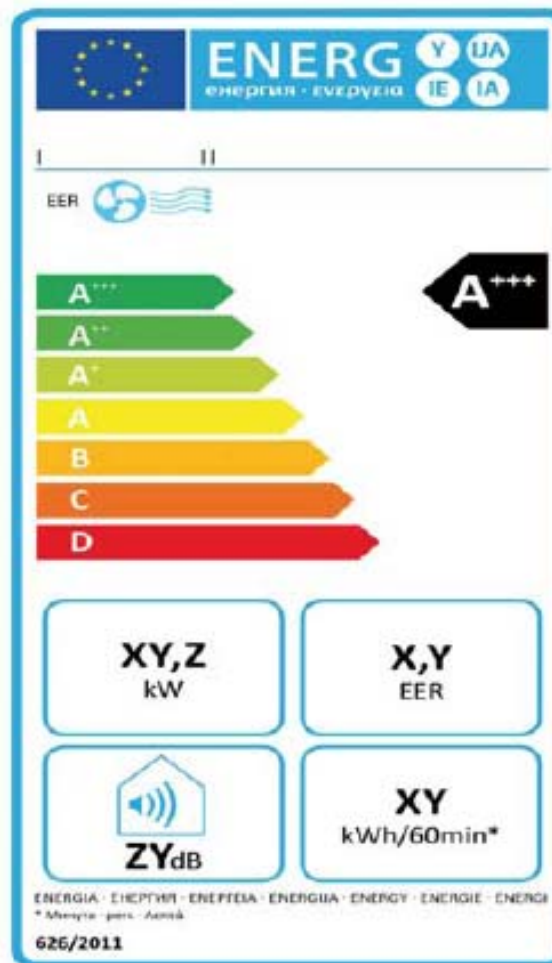
- Hladnjake, zamrzivače i njihove kombinacije* (od 7/2012 samo A+)
- Perilice rublja (od 12/2013 samo A+)
- Perilice posuđa (za 60 cm od 12/2013 samo A+)

* Osim apsorpcijske chiller (rashladne) tehnologije koja troši više energije

- Nova oznaka će se koristiti za:
Klima uređaje (od 1/2013)
Kućnu rasvjetu (od 9/2013)
- Proizvodi sa “novim” oznakama koji su u pripremi: Električni grijači vode, kotlove i sušilice rublja

Izgled nove oznake za klima uređaj

Nova oznaka će se koristiti za:
Klima uređaje (od 1/2013)

Korištenjem energetski učinkovitijih uređaja

- Moguća ušteda potrošnje energije od 45% do 70% godišnje
- Zaštita okoliša (smanjenje emisije CO₂)
- Istraživanje tržišta pokazuje da su potrošači spremni platiti znatno veći iznos za proizvod koji očito ima veću energetsku učinkovitost od drugog.

Zaključak

- Osiguranje ispravnog označavanja proizvoda je u najboljem interesu krajnjeg kupca
- Postaviti oznake na vidljivo mjesto proizvoda, na vrh ili na prednju stranu
- Educiranjem i informiranjem kupaca o energetske označenim proizvodima, možemo povećati energetske efikasnost našeg doma!

Preporuka od:

Europska Komisija:

► “Potreba za energijom u kućanstvu iznosi 25 % od ukupnih potreba za energijom u EU. Struja korištena za uređaje u kućanstvu pokazuje najveći porast. Energetsko označavanje kućanskih uređaja je vrlo vidljivo potrošaču, te mu je namjera povećati svijest potrošača o stvarnoj potrošnji energije kućanskih uređaja kroz vidljive i jasne oznake na prodajnom mjestu.”

http://ec.europa.eu/energy/efficiency/labelling/labelling_en.htm

ELMA KURTALJ d.o.o.
Vitezićeva 1a, Zagreb
tel: +385 1 303-5555,
fax: +385 1 303-5599
e-mail: elma@elma.hr
web: www.elma.hr

Preporuka od:

Europsko vijeće za energetske učinkovito gospodarstvo, eceee, neprofitna i neovisna organizacija:

► Energetsko označavanje proizvoda donosi jasne prednosti krajnjim kupcima uštedom u obiteljski budžetima.

www.eceee.org

ELMA KURTALJ d.o.o.
Vitezićeva 1a, Zagreb
tel: +385 1 303-5555,
fax: +385 1 303-5599
e-mail: elma@elma.hr
web: www.elma.hr

Kontakti i dodatne informacije

Projekt

Come On Labels

Sadrži informacije o:

- Europskom zakonodavstvu vezanom za označavanje proizvoda
- Pravilnom prikazu oznaka u trgovinama
- Potvrda testiranja proizvoda
- Marketinške aktivnosti za potrošače
- Ranija i bolja zamjena starih uređaja

www.come-on-labels.eu